

İmam Rəbbani həzrətləri buyurur:

“Fəzilət Rəsulullah -in şərifli Sünnetinə tabe olmağa, məziyyətdən Onun gətirdiyi şərifliyi yaşamağa bağlıdır. Məsələn, Sünnetə tabe olmaq niyyətilə günorta yatmaq Sünnetə müxalif (formada ifadə edilən) bir çox nafil ibadətdən daha fəzilətlidir... Allahın əmrinə tabe olaraq verilən zəkatın bir quruluşu öz arzusu istiqamətində (nəfsani istəklərlə qarışıq) xərclənən dağlar qədr qızıldan daha çox qiymətlidir.”

[Möminin vəzifəsi Allahın əmrini sırf Allah əmr etdiyi üçün və Rəsulullahın tətbiq etdiyi formada yerinə yetirməkdir. Bu məsələdə -xoş niyyətlə də olsa- şəxsi rəyinə əsasən hərəkət edib Sünnetin xaricinə çıxmaq insanı səhv yollara salar. Buna görə də hansı saleh əməlin nə vaxt, necə, hansı formada və nə şəkildə tətbiq ediləcəyini Sünnetdən öyrənmək lazımdır.

Necə ki hədisi şərifdə belə buyurulur:

“Sünnetə uyğun olan az məbləğ bidət olan çox məbləğdən xeyirlidir. Kim mənim (Sünnet məbləği) məbləğindərsə, məndəndir, kim Sünnet məbləğindən üz çevirsə, məndən deyil.” (Abdurrəzzaq, Məsənef, XI, 291)

Qeyd edəcəyimiz hadisə bu həqiqəti necə də gözəl izah edir:

Tabiun nəslinin böyük alimlərindən Səid bin Müseyyeb (r.ə.h.a) ikindidən sonra əlavə iki rükət namaz qılan bir adam gördü. (Kərahət vaxtı nafilə namaz qılan bu adamın əməlini bəyənmədi.) Namaz qılan həmin şəxs ona:

“- Ey ustad! Allah-Təala namaz qıldığım üçün mənə əzab edərmi?!”,- deyərək etdiyi səhv əməli müdafiə etməyə çalışdı.

Səid bin Müseyyeb həzrətləri də:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırını dəyişikliklər 12.09.13 07:07

«- Xeyr! Allah sənə namaz qıldığın üçün deyil, lakin Sünneyi-Səniyyəyə müxalif davrandığın üçün əzab edər!», - buyurdu. (Darimi, Mükəddimə, 39/442)

«Bu haqda **Fudayl bin İyaz həzrət** də belə buyurmuşdur:

«Əgər bir əməl ixlasla işlənər, amma doğru olmazsa qəbul edilməz. Doğru olar, ancaq ixlaslı olmazsa, yenə qəbul edilməz. Ta ki, həm ixlaslı, həm də doğru olana qədər. İxlas onun Allah üçün edilməsi, doğru olması da Sünneyə uyğun olmasıdır».

«Bu səbəbdən əməllərimizin Haqq-Təalanın rızasına uyğun olmasını istəyiriksə, həm qəlbimizdəki niyyətin xalis olmasına, həm də o əməli Sünneydəki tərifiyə uyğun formada ifa etməyə səy göstərməliyik.

«Məsələn, Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s) fərz namazlardan sonra 33 dəfə «**sübhənallah**», 33 dəfə «**İ-həmdulilləh**» və 33 dəfə «**Allahu kbər**»

deməyi tövsiyə etmişdir. Biz daha çox savab qazanmaq üçün bunu 34-ə yüksəldə bilərik. Belə bir hərəkət «təqva» təzahürü deyil. Əksinə, öz fikrimizi Allah Rəsulunun tövsiyəsinin önünə qoymaq kimi böyük bir cürətdir. Halbuki ayeyi-kərimədə belə buyrulur:

«**...Allah və Rəsulunun önünə keçməyin!**» (əl-Hucurat, 1). Yəni bir məsələdə Allah və Rəsulunun açıq təlimatı olduğu halda öz görüş və fikirlərini -haşa- Kitab və Sünneydən daha doğru görmək qəflət və zəlalətin ən dəhşətlisidir.

«Necə ki, bir nəfər **İmam Malik həzrət** rindən:

«- Ehrama harda girim (niyyət edim)?» [\[2\]](#) deyə soruşdu. İmam Malik həzrətləri Sünneyə uyğun olan yeri, yəni Rəsulullah (s.ə.s) -in ehrama girdiyi Zülxuleyfə bölgəsini tövsiyə etdi. Ancaq o adam:

«- Mən Məscidi-Nəbəvidən ehrama girmək istəyirəm», -dedikdə İmam Malik həzrətləri ona bunu qadağan etdi. Həmin adam yenə:

«- Ehrama qəbri-şərifin yanından, məsciddən girmək istəyirəm», - deyə israr etdi. İmam Malik həzrətləri:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axıncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

“- Elə edəcəyin təqdirdə sənün fitnəyə düşməndən qorxuram”,- dedi. Həmin şəxs təəccüblə:

“- Ey İmam! Bunun nəyi fitnədir? Mən məsafəni daha da uzadıram”,- dedikdə İmam Malik həzrətləri bu hikmətli cavabı verdi:

“- Rəsulullah (s.ə.s) -in nöqşən saxladığı bir fəzilətə nail olduğunu düşünməyindən daha böyük fitnə olarmı? Allah-Təala; “...**Onun əmrinə qarşı çıxanlar başlarına gələn kəbir bəladan, yaxud düçar olacaqları şiddətli bir zəbdən həzret etsinlər!**”.

[3]

buyurdu.” (Şatibi

Etisam

, I, 97)

“Gördüyümüz kimi hətta saleh əməllərdə belə həddi aşmaq lazımdır. Ruhi cəzbə ilə həddi aşmaq “dindarlıq və təqva” zənn edilməməlidir. Necə ki, Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s) belə bir istəklə ilin hər gününü oruclu keçirmək istəyən bir səhabəsinə bunu qadağan etmiş, səhabənin israrı üzərinə də ona ən çox Həzrət Davudun orucunu, yəni bir gün tutub, bir gün tutmamağı tövsiyə etmişdir. Boş yerə deyil ki, həmin səhabə qocaldığı zaman bu vəzifələri yerinə yetirməkdə çətinlik çəkdiyi üçün vaxtilə Allah Rəsulunun ona təklif etdiyi rüxsətlərə əməl etmədiyi üçün peşmanlığını dilə gətirmişdir. [4]

“Bu nöqtəyi-nəzərdən həqiqi dindarlıq və təqva Rəsulullahın təlimatlarını eynən Onun buyurduğu şəkildə yerinə yetirməkdir. Eynilə bir dərmanın dozasına riayətdə olduğu kimi insan üçün ən böyük fayda Rəsulullahın təlimatına tam təslimiyətdə gizlidir.

“Möminin öz fikir və düşüncəsiylə saleh əməllərdə həddi aşması yanlış olduğu kimi bunun əksinə, həmin əməllərdə qısaltmağa təşəbbüs etməsi də eləcə səhvdir. Yəni 33 təsbeh tövsiyəsi olduğu halda “Mənə 32 də bəsdir” deyə bilmərik. Bu xüsusda **Yunus** (s.ə.s) –un başına gələnləri unutmamaq lazımdır:

“Yunus (s.ə.s) - u ilahi təlimata görə qırx gün təbliğ fəaliyyəti ilə məşğul olmalı idi. Lakin otuz yeddinci günün sonunda hələ imana gəlməyən qövmünə qəzəblənərək təbliği tərk etdi. Halbuki Allahın verdiyi möhlətin dolmasına hələ üç gün qalmışdı. Lakin Yunus (s.ə.s) - ümitsizliyə qapılıb oradan ayrıldı. Mindiyi bir gəmidə yaşanan bəzi hadisələrdən sonra səhvini başa düşdü, lakin gəmidən suya atıldı. Səhvi ucbatından peşmanlıq çəkərkən və özünü qınayarkən bir balıq tərəfindən uduldu. Yunus (s.ə.s) balığın qarınında tövbə-istiğfar etdi, zikir ilə məşğul oldu. Ayeyi-kərimələrdə bu hal belə bəyan edilməkdədir:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

“...**Amma sonra qaranlıqlar içində (balığın qarnında):** “(Pərvərdigara!) Səndən başqa heç bir tanrı yoxdur. Sən paksan, müqəddəsən! Mənisən, həqiqətən, zalımlardan olmuşam (mənim qarşı çıxaraq özüm zülm eləmişəm)”, -deyib dua etmişdi.”

(əl-Ənbiya, 87)

“gər o, (Allahı) çox təqdis edənlərdən (namaz qılanlardan) olmasaydı, Yəqin ki, balığın qarnında qiyamət gününü qədr qalardı!” (əs-Saffat, 143-144)

Deməli, Allahın əmrlərinə tam bir səbirlə itaət etmək şərtidir. Necə ki, Allah-Təala yenə Yunus (s.ə.s) -dan misal verərək belə xəbərdarlaşmaqdadır:

“(Ya Rəsulum!) Sən öz Rəbbinin hökmünə sərət və balıq sahibi (Yunis peyğəmbər) kimi olma (risaləti təbliğ etməyi yer qoyma). O zaman o, (balığın qarnında) qəməklərdə içində boğularaq (Rəbbin) dua etmişdi. gər Rəbbindən ona bir mərhəmət (nəmet) yetişməsəydi, o, məzəmmət olunaraq quru yerə (səhraya) atılacaqdı.” (əl-Qələm, 48-49)

Göründüyü kimi məqbul bir qulluq əmr ediləni -nə bir az əskik, nə bir az artıq- əmr edildiyi kimi dostdoğru edə bilməyə bağlıdır. Çünki saleh əməllərdən məqsəd o əməllərin özü deyil, həmin əməllər vəsiləsiylə Allah və Rəsuluna ifadə ediləcək olan təslimiyyət, məhəbbət və bağlılıqdır. Bunun üçündür ki, Haqq-Təala Rəsuluna tam bir təslimiyyətlə itaət etməmizi əmr edir. Ayeyi-kərimədə buyurlar:

“Ey iman gətirənlər! Peyğəmbər sizi, sizləri dirildəcək bir şey (imana, haqqa) dəvət etdiyi zaman Allahın və Onun Peyğəmbərinin dəvətini qəbul edin.” (əl-Yənfal, 24)

Həzrət Əli (r.ə.a) bu sözləri onun könlündəki Peyğəmbərə bağlılıq üfünün ülviliyini necə də gözəl ifadə etməkdədir:

“Siz Həzrət Məmməd Mustafə -in Sünnə sindən daha fəziləti və daha gözəl başqa heç bir şeyə tabe ola bilməz, ardınca getməyə üçün ondan daha yaxşı heç nə tapa bilməzsiniz” [\[5\]](#)

“Biz Rəsulullah (s.ə.s) -in ayağa qalxdığını gördük, biz də qalxdıq, oturduğunu gördük, biz də oturduq.” [\[6\]](#)

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

Əshabi-kiram Allah Rəsulunun əmrlərindəki hikməti bilsələr də, bilməsələr də Ona bütünlüklə təslim olub itaət edən Peyğəmbər aşıqları idilər. Onlardan biri olan **Abdullah bin Ömər (r.ə.a)** Həzrət Peyğəmbərin bir bulaqdan su içdiyini görmüş, buna görə də zaman-zaman həmin bulağa gedərək oradan su içmişdi. Rəsulullahın bir ağacın altında kölgələndiyini görmüş, o da həmin ağacın altında kölgələnmişdi. Həmçinin mübarək kürəyini bir qayaya söykəyərək bir az oturduğunu görmüş, o da bəzən həmin yere gedərək kürəyini bir müddət o qayaya söykəyərək oturmuş, bu kimi hərəkətlərinin hikmətini ifadə edərcəsinə:

“Biz Həzrət Muhamməd (s.ə.s) -i nə isə edərkən görmüşüksə, eynilə Onun kimi edirik”. [\[7\]](#) buyurmuşdur.

Biz də öz növbəmizdə əshabi-kiramdan nümunə götürərək, yaşadığımız zamanda insanların ən çox düşdüüyü səhvlərdən biri olan “sünnələri əhəmiyyətsiz görmək” xəstəliyindən şiddətlə çəkinməliyik.

Çünkü Allah-Təala Peyğəmbərimiz haqqında:

“**Şühə siz Sən dostdoğru bir istiqamət üzrində sən**”. (Yasin, 4) buyurur. Bu səbəbdən bizim üzün də ən doğru istiqamət sahibindən heç bir zaman ayrılmayan bir kölgə kimi Allah Rəsulunun nurlu izi ilə getmək və var gücümüzlə Ona bənzəməyə cəhd göstərməkdir.

Allah Rəsuluna tam bir sədaqət və təslimiyətlə itaət edən **Hərət Osman (r.ə.a)** bu halı necə də möhtəşəmdir:

Allah Rəsulu (s.ə.s) məkkəli müşriklərlə imzalanan Hudeybiyyə Anlaşmasından əvvəl Həzrət Osman Məkkəyə elçi göndərmişdi. Həzrət Osman (r.ə.a) möminlərin niyyətlərinin ümrə edib geri qayıtmaq olduğunu izah etsə də müşriklər buna icazə vermədilər. Üstəlik onu nəzarətə götürərək:

“İstəyirsənsə, təkəcə sən Kəbəni təvaf edə bilərsən!..”,- dedilər.

Məbütün müsəlmanlar təvaf həsrətiylə yanır, Kəbəni görmək üçün həsrətdən tutuşurdular. Hətta bəziləri Həzrət Osmanın Kəbəni təvaf edəcəyini düşünüb ona qibtə edirdilər. Lakin üzünü Allah və Rəsuluna həsr etmiş olan o mübarək səhabə möhtəşəm bir sədaqət dərəsi verərək belə dedi:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axıncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

“- Həzrət Peyğəmbər Kəbəni təvaf etmədikcə mən də edə bilmərəm! Mən Beytullahı ancaq Onun arxasında ziyarət edəyəm. Allah Rəsulunun qəbul edilmədiyə bir yerdə mən də yoxam...”

(Əhməd, IV, 324)

Yeni Həzrət Osman (r.a) könlü Kəbə həsrətiylə qovrulmasına baxmayaraq Allah Rəsuluna olan qəlbi bağlılığı səbəbiylə Kəbəni təvaf etməkdən özünü məhrum etdi. Bir ibadət xüsusunda da olsa Allah Rəsulunun önünə keçməkdən həya etdi. Çünki o qiymətli səhabənin Allah Rəsuluna olan sədaqət, təslimiyyət və məhəbbəti bunu tələb edirdi. “İnsan sevdiyiylə bərabərdir.” (Buxari, Ədəb, 96) hədisi-şərifini bu qədər yüksək səviyyədə anlayıb yaşayırdı. Məhz həqiqi məhəbbət də iki qəlb arasındakə bir cərəyan xəttidir. Fərqli bədənlərdə, eyni qəlblə yaşamaq və eyni könlü həssaslığını paylaşa bilməkdir.

Digər tərəfdən Hüdeybiyyədə gözləyən möminlərə Həzrət Osmanın şəhid edildiyi şayiəsi çatdıqda Allah Rəsulu (s.ə.s) də onun bu sədaqətinə daha möhtəşəm bir sədaqətlə cavab verərək, lazım gələrsə, müşriklərlə döyüşmək üçün səhabələrindən beyət aldı. Sonra bir əlini digər əlinin üzərinə qoyub: *“Allahım, bu beyət dən Osman üçündür. Şübhə siz ki, o, Sənənin və Rəsulunun xidmətindədir.”*^[8] buyuraraq ona olan etimad və məhəbbətini izhar etdi. Elə bu zaman müşriklər razılığa gəlmək üçün elçi göndərdilər. Ardınca da Həzrət Osman sağ-salamat geri qayıtdı.

Demək ki, Allahın rızasını və Rəsulunun məhəbbətini cəlb edən amil bəndənin qəlbindəki sədaqət, məhəbbət, təslimiyyət və itaətidir. Bu xüsuslardakı nöqsanlığın açacağı boşluğu heç nə doldura bilməz. Bu səbəblə Allah və Rəsulunun əmrələrinə riayət xüsusunda çox diqqətli olmaq lazımdır. Hal və şərtlərin tələb etdiyi şəkildə daha mühüm olan bir işi mühüm olana tərcih edərək fərasət və bəsirətlə addım atmaq lazımdır. Bu xüsusda **Allah Rəsulunun əshabi-kirandan Abdullah bin Rəsul vahaya etdiyi bu xəbərdarlıq necə də mənalıdır:**

Rəsulullah (s.ə.s) Abdullah bin Rəvahan (r.ə.a) -ı hərbi bir bölüklə bir yere göndərmişdi. O gün cümə idi. Digərləri (Rəsulullahın əmr etdiyi kimi) sübh tezdən yola çıxdılar, o isə yubandı. Öz-özünə:

“Allah Rəsulu (s.ə.s) ilə birlikdə namazımı qıldıqdan sonra yoldaşlarıma çataram”,- dedi. Allah Rəsulu namaz qılarkən onu gördü və:

“- Sənənin üçün yoldaşlarınla tezdən çıxmadın?”,- deyər soruşdu. Abdullah bin Rəvaha (r.ə.a):

“- Sənənlə namaz qılıb, sonra onlara çatmaq istədim”,- dedikdə Allah Rəsulu (s.ə.s) ona belə xəbərdarlıq etdi:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

«- Yer üzündəki bütün şeylərin tamamını infaq etsən, onların erkəndən çıxaraq qazandıqları fəzilətlərdən bilməzsən!» (Tirmizi, Cümə, 28/527; Əhməd, I, 256; Beyhəqi, III, 187)

«O Abdullah bin Rəvaha ki, Aqabə beyətlərində iştirak etmiş, Mütə döyüşündə Allah Rəsulundan şəhid olacağına dair müjdə alaraq böyük həvəs və coşqu ilə cəbhəyə getmiş, malını beytülmalə, canını da Allaha təqdim edərək Cənnəti-Əlayə uçan nəcib bir səhabədir. Məhz həmin səhabə Rəsulullahla bir az daha artıq bərabər ola bilmək kimi yaxşı niyyətlə də olsa, Peyğəmbər əmrinə itaətə gecikdiyi üçün Rəsulullahın könlünü hüznəndirmiş və bu xəbərdarlığa mütəxəssəs olmuşdur.

«Bu səbəblə Allah və Rəsulun əmrləri -hikməti bilinməsə də, bilinməsə də- əmr edildiyi kimi və gecikdirilmədən yerinə yetirilməlidir. Həzrət Peyğəmbərin hansısa məsələ ilə bağlı açıq bir əmri varkən öz başına -xoş niyyətlə də olsa- başqa bir qərar almaq çox ciddi itkilərə səbəb ola bilər.

«Əmrə itaəti unuduran aşırı həyəcanların və ya əmrə itaətdən uzaqlaşdıracaq dərəcədə aşırı ədəblərin də bir növ üsyan kimi sayılacağı unudulmamalıdır. İnsan öz zənniylə hərəkət etdiyi təqdirdə bəzən doğru addım atdığı düşünərək bu cür xətalara sürüklənə bilər. Bu səbəblə də heç vaxt Allah və Rəsulun önünə keçməmək, yəni Quran və Sünnənin açıq-aşkar hökmləri varkən «**mən görürəm**» deməmək lazımdır.]

«**İmam Rəbbani həzrəti buyurur:**

«**«Təhəccüd namazını çox qiymətli tut! Şəfəq qamı olan Məqami-Mahmuddan pay almaq istəyən hər təhəccüdnamazını əsla qaçırmayın!»**

[\[9\]](#)

[Ayeyi-kərimədə buyurulur:

«**«Gecənin bir vaxtı durub ancaq səni xas olan təhəccüd (təhəccüd) namazı qıl. Ola bilsin ki, Rəbbin səni (qiyamət günü hamı üçün fəndən) bəyənilib tərifi üçün bir məqama (axirətdəki böyük şəfəqət məqamına) göndərsin!»** (əl-İsra, 79)

«Təhəccüd namazı Həzrət Rəsulullah r-ə fərz qılınmışdı. Bizim üçün çox əhəmiyyətli bir sünnədir. Allah-Təala Həbibinə təhəccüdü əmr edərək səhər vaxtlarını Quran və zikrlə əhya etməsi müqabilində Onu **Məqami-Mahmud**

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

/ tərifləyiq ülvı meqam ilə müjdələmişdir.

☐ ☐ ☐ Meqami-Mahmud gəlib-keçmiş bütün insanların qıbtə edəcəkləri, məşhər əhline şəfaət meqamıdır. [\[10\]](#)

☐ ☐ ☐ Allah Resulu (s.ə.s) təhəccüdə xüsusi bir əhəmmiyyət vermişdir. İstər səfərdə, istərsə də evdə olduqda ona əsla səhlənkar yanaşmamış, çox sevdiliyi səhabelərini də bu ibadətə təşviq etmişdir.

☐ ☐ ☐ Necə ki, bir hədisi-şərifində belə buyurmuşdur:

☐ ☐ ☐ "Ümmü timin n şü rü fil ri, hı mı leyi-Quran (yani Qurana xidmət edən hafizlə r) vı davamlı olaraq gecə ibadətini qalxanlardır. (Münavi, I, 522)

☐ ☐ ☐ Həmçinin Allah Resulu (s.ə.s) bir dəfə Abdullah bin **Amr bin Asa** belə tövsiyə etmişdi:

☐ ☐ ☐ "Ey Abdullah, filankı s kimi olma! Çünki o, gecə ibadətini davam etdiyi halda artıq gecəni qalxmaz oldu". (Buxari, Təhəccüd, 19)

☐ ☐ ☐ **Amr bin Abı s** (r.ə.a) da belə naql edir:

☐ ☐ ☐ "Ey Allahın Resulu, vaxtlar içinde Allaha yaxınlıq baxımından digərlərinə görə daha fəzilətli ola bir vaxt varmı?,- deyə soruşdum. Belə cavab verdi:

☐ ☐ ☐ "Bəli, Rəbbin qula ən yaxın olduğu vaxt gecənin son qisminin ortasıdır. Əgər o saatda Allahı zikr edenlərdən olmağa gücün çatarsa, bunu et! Çünki (o saatda) namaz məşhuddur (mələklər o əsnada hazır olar)",- buyurdu. (Nesai, Məvaqitüs-Salat, 35)

☐ ☐ ☐ Haqq dostlarından **B yazid Bistami** həzrətləri kiçik yaşda Qurani-Kərim oxumağa başlamışdı. "Ey (libasına) örtünüb bürünən (basına bürünüb yatan Peyğəmbər)! Gecəni – az bir hissəsi istisna olmaqla – qalxıb namaz qıl!" [\[11\]](#) ayeyi-kəriməsinə çatanda atasından:

Osman NURİ TOPBAŞ/ HAQQ DOSTLARINDAN HİKMƏ TLƏR

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

Atacan, Allah-Taala burada kime xitab edir?,- deyə soruşdu. Atası da:

Övlədim, Allah-Taala burada Resulullah -i qəsd edir. Rəbbimiz daha sonra Taha surəsində bu hökmü yüngülləşdirdi,- dedi. Beyazid oxumağa davam etdi və:

"(Ya Peyğəmbər!) Həqiqətən, Rəbbin bilir ki, sən (yatağından) qalxıb bəzi gecənin qribin üçdə ikisini, bəzi yarısını, bəzi dördü birini namaz qılırsan. Sənin birlikdə olanların da belə etdiyini Rəbbin bilir..."

"

[\[12\]](#)

ayeyi-kəriməsinə gəldi. Bu zaman soruşdu:

Atacan, mən gecə ibadət üçün qalxan bir qrup insandan bəhs edildiyini eşidirəm",- dedi. Atası:

Bəli, oğlum, onlar Resulullahın əshabıdır",- dedi.

Bu zaman Beyazid:

Atacan, Resulullah və əshabının etdiyi bir əməli tərk etməkdə nə kimi xeyir ola bilər ki?!"- dedi.

O gündən sonra atası gecələrini ibadətə keçirməyə başladı.

Bir gecə Beyazid həzrətləri yuxudan oyandı və:

Atacan, mənə də namazı təlim et ki, səninlə birlikdə namaz qılıım",- dedi.

Atası isə:

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axıncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

«Sən yat, oğlum, hələ balacasa!», - dedi.

Bəyazid bu cavabı verdi:

Atacan, qiyamət günü insanları görmək üçün məzarlarından qalxıb qrup-qrup ilahi hüzura gəldikləri zaman [\[13\]](#) Rəbbim mənə:

Dünya həyatında nə əməl işlədin, ey qulu?», - deyə soruşanda mən də:

Ey Rəbbim, atama "Mənə namaz qılmağı öyrət, sənə birlikdə namaz qılım", - dedim, o isə mənə: "Yat, sən hələ kiçiksen!", - dedi", - deyəcəyəm".

Bu zaman atası:

"Keyr, vallahı belə deməyini istəmirəm", - dedi və oğluna namazı təlim etdi. Bundan sonra Bəyazid həzrətləri də kiçik yaşında gecələr daim qalxar və təhəccüd namazı qıladı. [\[14\]](#)

Yenə Bəyazid Bistami həzrətini belə buyurmuşdur:

"Gecələr gündüz kimi olmadan mənim üçün heç bir sirr fəth olunmadı".

Mömin nə zaman səhər vaxtlarını Allah və Rəsulunun tövsiyələri istiqamətində qayesinə uyğun olaraq dəyərləndirə bilərsə, gecəsi gündüzündən daha parlaq olar. Gecələrin feyz və ruhaniyyət dolu iqlimindən layiqincə istifadə edə bilmək üçün səhərlərin könlü feyzini bütün günə daşıyıb gündüzlər də günahlardan uzaq olmaq lazımdır. Necə ki, İbrahim bin Əhməd həzrəti səhər vaxtında oyana bilmədiyindən şikayət edən bir nəfərə belə buyurmuşdur:

"Gündüzlər Haqqa üsyan etmə ki, gecələr O sənəni hüzuruna qaldırsın".

Osman NURİ TOPBAŞ/ HAQQ DOSTLARINDAN HİKMLƏR

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axıncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

Əhli Bəsrin həzrətində:

"Gecə ibadətine qalxmaq günahlar altında ezilən adama ağır gələr",- deyərək, xəbərdarlıq etmişdir.

Deməli, gecə ibadətine göstərilən rəğbət könüllərdəki ilahi eşqin şiddəti nisbətindədir. Səhərləri ibadətə əhya etmək qulun Rəbbinə duyduğu xalis məhəbbət və təzimin ən gözəl ifadəsidir. Bunun üçündür ki, səhərləri əhya etmək məşhur deyimlə "Hər kişinin deyil, er kişinin qərarıdır".

Allah-Teala da səhər vaxtlarında şirin yuxularını bölərək ibadət edən bəxtiyar qulları haqqında belə buyurur:

"Həqiqətən, müttəqilər cənnətdərdə və çeşmələr başında olacaqlar; Rəbbinin onlara verdiyini alacaqlar. Çünki onlar bundan əvvəl yaxşı olmuşdular. Onlar gecələr (ibadətə məşğul olub) az yatırdılar. Səhərləri isə (Allahdan) bağışlanmalarını dilə yirdilər. Mallarında da dilənin və (abırna qısılib dilənməyən) yoxsulun haqqı (payı) var idi." (əz-Zariyat, 15-19)

Mübarək Ramazani-Şərif gecələrindəki sahurilər da bir növ şəxsiyyətimizə "səhərləri əhya fezileti"ni qazandırmaq üçün bir vəsilədir. Allah-Tealanın lütf etdiyi illik təlim mahiyyətindədir.

Həmçinin Ramazani-Şərif Allahın ümməti-Muhammədə xüsusi bir lütfü olaraq 83 ilin feziletinə sahib Qədr gecəsinin olması ilə də misilsiz mənəvi qazanc mövsümüdür...

Biz də öz növbəmizdə "Hər gördüyünü Xızır, hər gecəni Qədr bil!" düsturu ilə səhərləri əhya feziletini Ramazani-Şəriflə birlikdə bütün ilə şamil edə bilərsə, o zaman ömrümüz feyz və ruhaniyyətlə dolu Ramazan iqlimində çevrilər.

Rəbbimiz günahlarımızdan mizənməmiş olaraq Ramazani-Şərifdə nətərimiz çıxma bilməyənə sərbəstsin. Ramazani-Şərifin feyz və ruhaniyyət iqlimində bir həyat yaşayıb son nəfsimizi də bədi səadətə açılan bir bayram səhərinin hüzuru içində verə bilməyimizi lütf və kərimli ehsan buyursun.

Amin!..

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırncı dəyişikliklər 12.09.13 07:07

[1] Bax. İmam Rəbbani, *Mi ktubat*, I, 418, № 114.

[2] Ehram qadağalarının baladığı miqat məhəllinə çatmadan da ehram geyinmək olar. Lakin bu ehrama girmək deyil. Ehrama girmək miqat məhəllindən əvvəl və ya miqat məhəllində ehram örtüyünə bürünüb "ehrama niyyət etmək"dir. Ehram qadağaları da bu niyyətdən sonra başlayır. Bu hadisədə "ehrama girmək" ifadəsi ilə qəsd edilən: ehram qadağalarının qüvvəyə mindiyi "ehrama niyyət etmək"dir.

[3] ən-Nur, 63.

[4] Bax. Buxari, *Savm* 55, 56, 57, *Təhəccüd* 7, *Ənbiya* 37, *Nikah* 89; Müslim, *Siyam* 181-193.

[5] Əhməd, I, 121.

[6] Əhməd, I, 83.

[7] İbn Məcə, *İqamə*, 73; Əhməd, II, 65, 94; IV, 78.

[8] Buxari, *Əshabun-Nəbi*, 7.

[9] Kışmi, *Bü rü kat*, s. 291.

[10] Bax. *Ruhul-Bayan*, c. 11, s. 239, *Erkam Yayınları*, 2010.

[11] *əl-Müzzəmmil*, 1-2.

Yazan redaktor

11.09.13 07:18 - axırını dəyişikliklər 12.09.13 07:07

[12] əl-Müzzəmmil, 20.

[13] Bax. əz-Zilzal, 6.

[14] Səfiri, *İ-M* *calisul-V* ziyə, II, 293.